

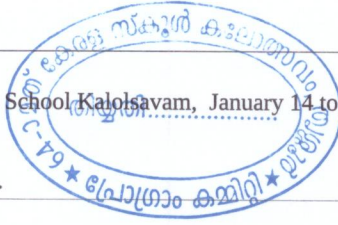
भारतीयविज्ञानपरम्परा

विश्वे प्रकः प्रसिद्धः देशः भवति भारतदेशः।

विश्वे अत्यधिकजनाः भारते प्रव भवति। भारतीयविज्ञानपरम्परा सागरमिव अतिबृहत्तरं भवति। 'नानात्वे प्रकत्वः' इति प्रसिद्धाः भारतीयाः विज्ञानरंजो दत्ताः योजनानाः विश्वप्रसिद्धाः भवन्ति। भारतीयविज्ञानपरम्परायः जीर्वाणभारती इति प्रसिद्धस्य संस्कृतस्य योजनानमपि महत्तरं भवति। भारतीयभाषासां माता इति प्रशस्तः संस्कृतः सर्वाणां विज्ञानां आधारं च भवति। अनेके शास्त्रग्रन्थाः, साहित्यग्रन्थाः, महाकाव्यानि च संस्कृते अस्ति। तन्म विश्वप्रसिद्धः वैज्ञानिकाः भवन्ति आर्यभट्टः, वाग्भट्टः, सेनभट्टाचार्यः च तन्म विश्वप्रसिद्धाः साहित्यकाराः भवन्ति कालिदासः, शङ्कराचार्यः च। प्रवम् अनेके महाशयाः भारते सन्ति। तेषु अनेके महाशयाः संस्कृते प्रव कृतयः विरचितम्। विश्वे भारतः तन्म भारतीय-महाशयाः मधुरशिखा इव आभान्ति।

प्रथमः शास्त्रविभागः, भारते अनेके वैज्ञानिकाः सन्ति। "अनेकसंशयोच्छेदि परोक्षार्थस्य दर्शकम्।

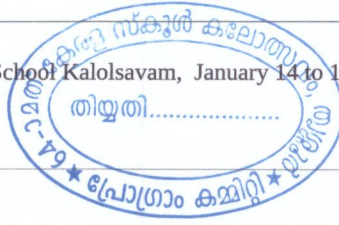
सर्वस्य लोचनं शास्त्रं यस्य नास्ति अन्यः प्रव सः॥" शास्त्रं मानवान् संशयान् सर्वदा, सर्वथा निवारयन्ति। शास्त्रं परोक्षार्थस्य दर्शकाय साहाय्यं कुर्वन्ति। सर्वस्यलोचनं शास्त्रे प्रव भवति। यस्य नास्ति सः अन्यः प्रव। यतः अन्यः विश्वे किमपि

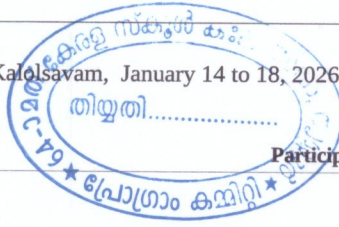
न दृश्यति तथा शास्त्रज्ञानरहितः अपि विश्वस्य अर्थावस्तां न जानाति। अस्मिन् श्लोके शास्त्रस्य महत्वं सोदाहरणं विशदीकुर्वन्।

भारतीयशास्त्रविज्ञानपरम्परा अतिमहत्तरं भवति। आर्यभट्टः इति विश्वप्रसिद्धः वैज्ञानिकः भारतीयः एव भवति। आर्यभटीयम् इति एकैकैव ग्रन्थेन सः विश्वप्रसिद्धः अभवत्। संस्कृते विरचितम् अत्र ग्रन्थे प्रकविंशत्युत्तरशतं काशिकाः, चतुर्ध्वं चत्वारः भागाः च सन्ति। तत्र विविधानि मानानि, ज्यामितीयसिद्धान्ताः, शङ्कुच्छाया, चान्द्रमासः, सौरवर्षम्, नक्षत्राणां ग्रहाणां मार्गाः च सोदाहरणं विशदीकुर्वन्ति। संस्कृते विरचिताः चत्वारः वेदाः सर्वशास्त्राणां मूलग्रन्थे भवन्ति। अष्टादशपुराणेषु अपि शास्त्रतत्त्वाः प्रतिपादयन्ति। १०८ उपनिषदः संस्कृते सन्ति। तत्रापि शास्त्रतत्त्वाः सन्ति। केरलीयसंस्कृतवैज्ञानिकाः भवन्ति संगमग्राममाधवः, नीलकण्ठसोमपाजी, पुत्तुमनचेमातिरि इत्यादयः महाशयाः। संगमग्राममाधवस्य संस्कृतगणितशास्त्रग्रन्थः भवति वेण्वाशेट्टः। सर्वासु मेघलासु भारतीयाः तथा संस्कृतभाषा च आचन्द्रतारं विशजन्ते।

आरोग्यमेघलासु भारतीयाः अतिप्रसिद्धाः भवन्ति। आयुर्वेदः इति आरोग्यमेघलायाः आरम्भवस्थानं अस्माकं भारतदेशः भवति। वाग्भटस्य अष्टाङ्गहृदयः, अष्टाङ्गसंग्रहः तथा चरकस्य चरकसंहिता च आयुर्वेदग्रन्थाः भवन्ति। विश्वे प्रथमः

शस्त्रक्रियाकारः इति विख्यातः सुश्रुतः मास्तीपः भवति। भारतदेशे
एव भवति योगासनानां तथा योगदर्शनस्य आरम्भः। योगदर्शनम्
अपि संस्कृते एव विरचितमस्ति। पतञ्जलीमहर्षिण विरचिते
योगदर्शने षण्णवत्युत्तरशतसूत्राः विद्यन्ते। तत्र सर्वाणि योगसनानां
उपयोगाः च सन्ति। षट् दर्शनान्यपि संस्कृते विरचितम्।
कणादमनेः वैशेषिकदर्शने अणुसिद्धान्तः, मूलकाः च प्रतिपादयन्ति।
कपिलमुनेः विरचितः सौख्यदर्शने संख्याशास्त्रं प्रदिपादयन्ति।
साहित्यविभागेषु अपि भारतीयाः संख्यावन्ताः
भवन्ति। तत्रापि संस्कृतस्य महत्वं विराजन्ते। पञ्चमहाकाव्यानि,
द्वौ इतिहासौ, स्तोत्रकाव्यानि, महाकाव्यानि च संस्कृते अलिखत्।
कालिदासस्य रघुवंशम्, कुमारसंभवम्, भारवि महाशयस्य
किशताज्जनीयम्, श्रीहर्षस्य नैषधीयचरितम्, माघस्य शिशुपालवधम्
च पञ्चमहाकाव्यानि इति मल्लिनान्येन व्याख्यानं कृतवन्तः।
विश्वे अतिप्रसिद्धः रामायणम्, महाभारतम् च संस्कृत इतिहासौ
स्तः। नाशचणीयम् इति स्तोत्रकाव्यः वातशेगशमनाय मेल्पत्तूर्
नाशचण अदृतिरि महाशयेन केरलीयेन विरचितं भवति।
अश्वघोषस्य सौन्दरनन्दम्, बुद्धचरितं शङ्कराचार्यस्य
सौन्दर्यलहरी, अजयचक्रवर्तस्य, भजगोविन्दम्, विष्णुवृज्जंगम्
इत्यादयश्च संस्कृतकाव्याः भवन्ति। अस्तीत्य भारतं प्रथमः
नोबल् जेता भवति रवीन्द्रनाथ टागोर् महाशयः।

ഗീതാജ്ഞി ഇതി കാവ്യരചനാ സ: भारतस्य नाम आचन्ततारं
शोभितुं साहाय्यं करोति। मलयालभाषायाः अपि अनेके रचनाः
प्राचीनकाले अलिखन्तु। इन्दुलेखा, डोर्तूस् मलबारिककस् इत्यादयः
प्राचीनमलयालभाषायाः भवन्ति। साहित्यमेघलासु भारतीयेण
दत्ताः योगदानाः अपि विश्वप्रसिद्धाः भवन्ति।

महात्मागान्धी महाशयः भारतं प्रति दत्ताः
योगदानाः नरतं राष्ट्रपिता कर्तुं साहाय्यं कुर्वन्ति। सत्यशोधनम्
इति तस्य जीवनस्य कार्यक्रमाः अस्माकं प्रयोदनः भवन्ति।
एवम् अनेकैर्जनानां प्रयत्नाः, जन्मभूमिस्नेहः, विज्ञानः च
भारतस्य स्वतन्त्रतायेगमे साहाय्यं कुर्वन्ति। देशस्नेहः
भारतस्य बृहत्तरः समस्या भवन्ति। केरलदेशेषु जनानां अपि अनेके
विज्ञानपूजाः देशस्नेहपूजाः जनाः सन्ति। जाति-मतानां निवारणाय
तेषां विज्ञानः साहाय्यं कुर्वन्ति। एतादृशैः अनेकैः मेघलैः
प्राचीनभारतीयाः विश्वप्रसिद्धाः अभवन्। तेषां योगदानान् विना
जीवनम् असाध्यमस्ति।

आधुनिककालेषु अपि भारतीयाः
विश्वप्रसिद्धाः एव भवन्ति। शास्त्रमण्डले तेषां पुरोगतिः
अत्यधिकं बृहत्तरं भवति। शमन् प्रभावस्य आविष्कृतेण
नोबल् पुरस्कारेण समादृतः सि.वि. शमन् महाशयः,
सन्तानां जीवनमस्ति इति आविष्कृतः जे.सि. बोस् इत्यादयः

• महाशयः च विश्वप्रसिद्धाः भवन्ति। नवमाध्यमैनां आविष्करणे
भारतीयाः पुरतः भवन्ति। नक्वाणि (संस्कृतसैद्), सुव्यर्मा (औणत्वेन
दिनपत्रिका) इत्यादयः संस्कृतमाध्यमाः भवन्ति। आरोग्यमेधलासु
पठनाय चिकित्साय च 'पे.सि.म.मू.आर्' (ICMR-Indian Council of
medical research), जिपमेर् (JIPMER-Jawaharlal Institute of
Postgraduate Medical Education and Research), ऐचिम्स (AIIMS)
इत्यादयः विश्वप्रसिद्धाः भवन्ति। कोरोण वैरुस् (corona virus)
प्रकटो आगतवन्तः। तस्मिन् समये प्रतेषां मेधलाः नरतेषां
निवारणाय साहाय्यं कुर्वन्ति।

• भारत-पाकिस्तान युद्धसमये भारतस्य
शक्तिः सर्वाः देशाः जानन्ति स्म। पे.म.स.स. विक्रान्त
(INS Vikrant) इति विमानवाहिनं युद्धमहानौका, तेजस्स
युद्धविमानश्च भारतस्य पुरोगतिः प्रव भवति। काचन दिनात्पूर्वं
भारतदेशः धनशक्तेः जप्यान् देशस्य पुरतस्थानं प्राप्तः इति
विषयः अत्यधिकं सन्तोषः ददति। पे.म.स.स. आर्.ओ (ISRO)
इति शुल्काकाश आघोः विश्वे शोभन्ते। प्रथमतया चन्द्रि-
विम्बस्य दक्षिणभागे चतुर्थतया चन्द्रिबिम्बे च कृत्तिमोपग्रहः
भारतेण प्राप्तः स्म। आदित्यपर्यवेषणाय 'आदित्य प्रल् १'
इति उपग्रहः अपि भारतेण विक्षिप्तः। शास्त्रमेधलासु आधुनिक-
कालेऽपि भारतः विराजन्ते।

भारतीयविज्ञानपरम्परा भारतस्य प्रव प्रत्येकता भवति। विश्वे
प्राचीनकालेषु तथा आधुनिककालेषु च विज्ञानपरम्परापूर्णः अन्यः
देशः ३ दृश्यते न सन्ति। भारतीयराजाः अपि विश्वप्रसिद्धाः
भवन्ति। भारतीय विज्ञानपरम्परा अनन्तरं अस्माकं हस्तो हस्तयोः
भवतः। तस्य संरक्षणं वचमेव करणीयम्। भारतस्य
भारतदेशः विश्वानां मध्ये प्रथमस्थानं प्राप्तुं च वचमेव
प्रवर्तनानि करणीयम्। भारतस्य पुरोगत्तयै परिश्रमं कुर्वन्तु।
"जयतु भारतं जयतु संस्कृतम्॥"

x ————— x